

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.278/2008/3. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla Dr. Magyar György ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Galbavy Magdolna ügyvéd által képviselt **BARANYA MEGYEI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG** 7626 Pécs, Vargha Damján u. 1. szám alatti székhelyű alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Békés Megyei Bíróság 2008. április 21. napján kelt 5.P.20.077/2008/2. számú ítélete ellen az alperes részéről 3. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 39.000.- (Harminckilencezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperes gépkocsikölcsönzéssel foglalkozó gazdasági társaság. A 2005. október 5. napján kelt szerződéssel 2005. X. hó 12. napjáig bérbe adta a tulajdonában álló ... forgalmi rendszámú, Opel ... típusú személygépkocsit **/személy 1/**

nevezetű személynek, aki személyazonosságát útlevéllel, vezetői engedéllyel és személyi igazolvánnyal igazolta. A bérlő a bérleti szerződésben meghatározott időben a gépkocsit nem vitte vissza, a felperes a megadott telefonszámokon sem érte el, illetve tudomást szerzett arról, hogy a tartózkodási helyként megadott cím nem létezik. Emiatt feljelentéssel élt ismeretlen tettes ellen csalás büntette miatt.

A Gyulai Városi Ügyészség a 2006. december 7. napján kelt B.2162/2005-41. számú határozatával **/személy 2/** gyanúsított ellen indított nyomozást megszüntette azzal, hogy nem volt megállapítható, miszerint a bűncselekményt a gyanúsított követte el. A nyomozás során megállapításra került, hogy a gyanúsított a gépkocsival 2005. október 5-én este 22 óra 05 perckor Udvarnál a horvát határt a gépkocsival átlépte. Azt azonban az eljárásban kétséget kizáróan nem sikerült bizonyítani, hogy a gépkocsi megtevesztéssel való megszerzésében bármilyen módon részt vett volna. A nyomozás során a gyanúsítottól lefoglalták a „Engedély más tulajdonát képező személygépkocsi használatára” megnevezésű okiratot. E szerint a tulajdonos engedélyezi **/személy 2/-**nak, hogy 2005. október 5-től 6-ig használja a perbeli gépkocsit. Az okiraton a tulajdonos kölcsönadó aláírása olvashatatlan, nem tartalmazza a felperes bélyegzőlenyomatát, illetve előírt cégnevét. A gépkocsi forgalmi értéke 1.300.000.- Ft volt.

A felperes keresetében 1.300.000.- Ft és annak 2005. október 6. napjától járó késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest államigazgatási jogkörben okozott kártérítés címén. Keresetének indokolása szerint 2005. október 5-én az alperes jogelődje **/személy 2/** gépkocsival történő határátlépésekor a határellenőrzést nem szabályszerűen folytatta el. A bérleti szerződés alapján a bérlő nem volt jogosult a gépkocsival az országot elhagyni. Az ellenőrzést végző határőr jogszabálysértően járt el, amikor a jogosulttól származó írásbeli hozzájárulás hiányában vagy a nyomozás során lefoglalt szabálytalan okirat alapján engedélyezte a gépkocsival történő határátlépést. E mulasztásával okozati összefüggésben 1.300.000.- Ft kára keletkezett.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozott arra, hogy a felperes az 1997. évi XXXII. tv. szerinti jogorvoslatot nem merítette ki, ez kizárja a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősségét. Álláspontja szerint a kártérítési felelősség megállapítására a rosszhiszemű szándékos vagy súlyosan gondatlan intézkedés vagy mulasztás vezethet. Ez a perbeli esetben nem állapítható

Pf.II.20.278/2008/3. szám

meg, mert a kiállított engedély alapján a határőr vélelmezhetette, hogy az az engedélyezőtől származik, a gépkocsi körözés alatt sem állt. Az engedély hiányában a kiléptetést tagadhatta volna meg, egyéb intézkedési kötelezettsége nem volt, így az okozati összefüggés sem áll fenn a kár és az esetleges mulasztás között. A kár már azzal bekövetkezett, hogy az ismeretlen elkövető a gépkocsit eltulajdonította.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 1.300.000.- Ft-ot, valamint annak 2005. október 6. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 86.000.- Ft perköltséget. Elsődlegesen az alperesi magatartás jogellenességét vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy az alperesi jogelődnél szolgálatot teljesítő határőr az ellenőrzés során legalábbis súlyosan gondatlanul járt el. A 35/2000. (XI.30.) BM. rendelet 72. § (1) és (2) bekezdése részletes szabályozást tartalmaz a gépjárműnek az ország elhagyására jogosító engedélyt tartalmazó okirat formai és tartalmi kellékeit illetően. E szerint azt közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni, tartalmaznia kell többek között a forgalmi engedély jogosultjának nevét, aláírását, gazdasági társaság esetén annak cégszerű aláírását. A hozzájárulást a határátkelés ellenőrzésekor felhívás nélkül be kell mutatni az eljáró határőrnek. A hozzájárulást bérbevett vagy lízingelt jármű esetén a bérlet, illetve a lízingszerződés pótolja, amennyiben abból megállapítható, hogy az üzembentartó a járművel az ország területét jogosult elhagyni. A szerződést ugyancsak be kell mutatni az eljáró határőrnek.

Tény, hogy a nyomozati eljárás során fellelt engedélyen cégszerű aláírás nem szerepel, a tulajdonos személye az engedélyben nincs megjelölve, a tulajdonosi aláírás olvashatatlan. Mindezeket egybevetve a forgalmi engedély adataival, ez olyan hiányosság, amely alapján az alperesi védekezéssel szemben az eljáró határőr nem vélelmezhetette a tulajdonosi hozzájárulást. A bérleti szerződés sem volt alkalmas erre, hiszen az kifejezetten tilalmazta a gépkocsi külföldre vitelét, az nem is a határt átlépő személy, hanem a bérlő nevére szólt. Az Útlevelkezelő Szabályzatról szóló 18/2004. számú parancs 2.4. pontja tartalmaz előírásokat a határforgalom ellenőrzésére vonatkozóan. A 2.5.2. pont szerint alapellenőrzést kell végrehajtani a bűncselekmény, szabálysértés elkövetésére irányuló gyanúok fennállása esetén. A 2.6. pont szerint a jármű ellenőrzésének célja a járművek jogellenes határátlépésének megakadályozása. Az alapellenőrzés keretében a magyar honosságú gépjárművek esetén ellenőrizni kell a jogszerű használatot, a forgalmi engedélyt és a kötelező felelősségbiztosítás meglétét. A 2.6.1.3. pont értelmében, ha

magyar honos járművel nem a forgalmi engedélyben feltüntetett tulajdonos, vagy üzembentartó jelentkezik kilépésre, ellenőrizni kell a tulajdonos írásos hozzájárulásának a meglétét. A Magyarországon bérbe vett vagy lízingelt jármű esetén ezt pótolja a bérleti vagy lízingszerződés, ha abból megállapítható, hogy az üzembentartó jogosult a járművel az ország területét elhagyni. Az alperes jogelődjénél szolgálatot teljesítő határőrnek a fentiek szerinti ellenőrzési kötelezettsége állt fenn, melynek nem megfelelően tett eleget. Emiatt a jogellenesség, mint a kártérítési felelősség feltétele megállapítható. Alaptalannak ítélte az alperes okozati összefüggés hiányára vonatkozó védekezését. Az Útlevélezési Szabályzat 2.5.2.1. pontja, illetve az 1997. évi XXXII. tv. 43. § (2) bekezdése alapján az alperesi jogelődöt az eljárás kezdeményezésének kötelezettsége is terhelte. Az így kezdeményezett büntetőeljárásban a gépkocsi lefoglalásával és a felperes részére történő kiadásával a felperes kára megtérülhetett volna. A jogorvoslat gyakorlásának elmulasztása nem róható a felperes terhére, mivel az alperes intézkedéséről csak a nyomozást megszüntető határozatból értesült. A felperes mulasztása csak akkor lenne megállapítható, ha az államhatár átlépésének szándékáról azzal egyidejűleg értesítette volna az alperes. Ez esetben ugyanis a jármű kiengedése ellen módjában lett volna tiltakozni.

Az ítélet elleni fellebbezésében az alperes annak megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy az eljáró határőr a kiviteli engedélyt nem vizsgálta meg alaposan, így a gépjárművet az országból kivitték. A szabályzat 2.5.2. pontja taxatív felsorolást tartalmaz a jogsértés észlelése esetére végrehajtandó intézkedéseket illetően. Az nem tartalmazza azt, hogy a határőrnek a gépjárművet le kellene foglalnia, illetve a gépkocsi vezetőjét feltartóztathatná, csak a kiléptetést tagadhatja meg. A határőrnek nem feladata a gépjármű tulajdonosának telefonon történő értesítése, ezt nem is teheti, hiszen magán mobiltelefon használata tilos, szolgálati mobiltelefonnal pedig nem rendelkeznek. Fenntartotta az okozati összefüggés hiányával kapcsolatos álláspontját. Hivatkozott arra, hogy a felperesnek le kellett volna másolnia a bérlő okmányait, csatolva azokat a szerződés mellé. A lopásra is kiterjedő casco biztosítási szerződést kellett volna kötnie, illetve meg kellett volna tennie azokat az intézkedéseket, amelyeket a biztosító előír a bérleti tevékenységet végző társaságoknak. Ennek elmulasztása a kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettségének a megszegését jelenti. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság e tényt ítéletében nem vizsgálta.

A fellebbezés **alaptalan.**

Pf.II.20.278/2008/3. szám

Államigazgatási jogkörben okozott kártérítési felelősség megállapítására a Ptk. 349. § (1) bekezdésében írt speciális és a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti általános feltételek együttes megvalósulása esetén kerülhet sor. A rendes jogorvoslat kimerítésének, mint speciális feltételnek a hiánya kizárja az államigazgatási szerv, hatóság kártérítési felelősségét. Ezért a bíróságnak elsődlegesen e kérdésben kell állást foglalnia és csak ezt követően vizsgálható a Ptk. 339. § (1) bekezdésében írt feltételek megléte. Az ítéletábra egyetért az elsőfokú bíróság ítéletének ezzel kapcsolatban kifejtett indokaival. Rámutat továbbá arra, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a rendes jogorvoslat elmulasztása csak akkor róható a fél terhére, ha jogorvoslat lehetőségére vonatkozó tájékoztatást megkapta, illetve a tudomásszerzés időpontjában előterjesztett jogorvoslat alkalmas lehetett volna a sérelem orvoslására. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesnek nem állt módjában az alperesi jogelődnél szolgálatot teljesítő határőr intézkedése ellen jogorvoslattal élni, hiszen arról csak a nyomozást megszüntető határozatból és olyan időpontban szerzett tudomást, amikor az ebből eredő hátrányt azzal már nem háríthatta volna el.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A másodfokú eljárásban az alperes azt már nem vitatta, hogy a szolgálatot teljesítő határőr nem a rá vonatkozó - az elsőfokú bíróság ítéletében részletezett - jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járt el, amikor a 35/2000. (XI.30.) BM. rendelet 72. § (1) és (2) bekezdése szerint szabályozott kiviteli engedély, illetve bérleti szerződés hiányában léptette ki a felperes tulajdonában álló gépjárművet az országhatáron. A nyomozati eljárás során beszerzett engedély formailag és tartalmilag is olyan hiányosságokban szenved (nem tartalmazza a gépjármű forgalmi engedély számát, a tulajdonos megnevezését, cégszerű aláírását, a tanúk lakcímét és személyi azonosító igazolványuknak a számát, a tulajdonos aláírása olvashatatlan), amely felveti a bűncselekmény elkövetésének gyanúját, maga után vonva az alperesnek az elsőfokú bíróság által hivatkozott intézkedési kötelezettségét. Ezért alaptalan az ezen ítéleti megállapítást sérelmező alperesi fellebbezés.

A perbeli esetben közös károkozás történt. A kár részben azáltal következett be, hogy a bérlő a gépkocsit a felperesnek nem vitte vissza, részben pedig azzal valósult meg, hogy az alperes mulasztása révén lehetőség nyílt annak az országból történő kivitelére.

A Ptk. 344. § (1) bekezdésének alkalmazására kialakult ítélkezési gyakorlat elsődlegesen nem a szubjektív tudati elemek, hanem az objektív tények alapján tekinti közösnek a károkozást. E szerint közös a károkozás, ha a kár bekövetkezése több személy közrehatásának eredménye. Akarategység hiányában is fennáll annak az egyetemleges felelőssége, akinek a gondatlan mulasztása lehetővé tette harmadik személyek szándékos károkozását (BH. 2000/198.).

A fentiekben kifejtettek alapján az alperesi jogelődnek az a mulasztása, hogy a jogszabályi előírásoknak megfelelő kiviteli engedély nélkül léptette ki a gépkocsit az ország területéről, olyan kirívó jogsértésnek minősül, amely kártérítési felelősségét a fentiek szerint megalapozza. Az okozati összefüggés is fennáll a kár, illetve a károkozó magatartás között, hiszen a szabályos ellenőrzés esetén a jármű átengedését az alperesnek meg kellett volna tagadnia és az elsőfokú ítéletben írtak szerint kellett volna intézkednie.

Alaptalan a fellebbezésnek a felperes kárenyhítési, kármegelőzési kötelezettsége elmulasztásával kapcsolatos álláspontja. A bérlő okmányainak fénymásolása - függetlenül attól, hogy erre az akkor hatályos jogszabályi rendelkezések lehetőséget biztosítottak-e - nem lehetett alkalmas a kár megelőzésére, illetve enyhítésére, hiszen a nyomozás során megállapítást nyert, hogy a szerződéskötéskor hamis okiratokat használtak fel.

A büntető iratok között elfekszik az ... Kft-nek a sérelmére **/személy 1/** bérlő által elkövetett hasonló bűncselekmény miatti feljelentése, amelyhez csatolta a bérlő személyi okmányairól készült fénymásolatot. A fénymásolat készítése azonban semmilyen kihatással nem volt a kár bekövetkeztére, illetve megtérülésére. Az, hogy a felperes által kötött biztosítási szerződés a sikkasztásra, mint biztosítási eseményre nem terjedt ki, szintén nem teszi lehetővé kármegosztás alkalmazását.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta és kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes 32/2008. (VIII.22.) IM. rendelet alapján megállapított másodfokú perköltségének megfizetésére.

Pf.II.20.278/2008/3. szám

Az alperes az Itv. 5. § (1) bekezdés c.) pontja alapján személyes illetékmentesség kedvezményében részesült, ezért a le nem rótt illetéket az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 14. §-a alapján a 13. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az állam viseli.

S z e g e d , 2008. október 22.

Dr.Kasza Ferenc sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr.Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr.Rakita Zsuzsanna sk.
táblabíró